
1. UITGANGSPUNTEN

School moet een veilige plek zijn voor kinderen, ouders en leerkrachten. Veiligheid is een basisvoorwaarde voor iedereen om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. We willen de kinderen leren om respect en aandacht voor elkaar te hebben, zoals ook de Bijbel ons dat leert. Jezus zegt: 'Heb uw naaste lief als uzelf' (Mat. 22:29) en 'Behandel anderen steeds zoals je zou willen dat ze jullie behandelen. Dat is het hart van de Wet en de Profeten.' (Mat. 7:12)

Pesten wordt niet getolereerd. Pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen. Ons beleid is erop gericht om pestgedrag zoveel mogelijk te voorkomen. Als we toch pestgedrag signaleren, zullen we dit direct en adequaat aanpakken volgens de stappen die in dit protocol omschreven staan. Bij deze integrale en structurele aanpak is er een rol voor álle belanghebbenden op school: leerlingen, leerkrachten, ouders, ouderraad, MR en de overblijf. Zij worden allen betrokken bij het opstellen en uitvoeren van dit protocol.

Het aanspreekpunt is t.a.v. sociale veiligheid is: Tineke Schaap

2. PREVENTIEVE MAATREGELEN

Bouwen aan goede relatie

Het is belangrijk dat er een goede relatie is tussen kinderen, leerkrachten en ouders. In de klas is daar het hele jaar door aandacht voor. Dit gebeurt in de vorm van:

- Lessen van Leefstijl en de daarbij behorende energizers
- Kennismakingsspelletjes aan het begin van het jaar volgens de BAS-afspraken
- Dagelijks aandacht voor het klassenklimaat door gesprekken, complimenten en positieve houding van de leerkracht
- Kind van de week
- De leerkrachten hebben de mogelijkheid om een sociogram te maken, om beeld te krijgen van wat er speelt in de groep.

Als leerkrachten en ouders willen we de kinderen daarin het goede voorbeeld geven door respectvol met elkaar om te gaan en het belang van de ander op het oog te hebben.

Schoolafspraken

We hebben met kinderen, ouders en leerkrachten de volgende schoolafspraken gemaakt:

- Zorg dat je goed uitgeslagen bent; dan heb je ook een goed humeur. M.a.w.: Goed uitgeslagen: goed humeur
- We luisteren naar elkaar. Als iemand iets vertelt dan kijken we diegene aan.
- We spelen met elkaar.
- Iedereen is anders en dat is goed.
- We zijn eerlijk tegen elkaar.
- We praten op een leuke manier met en over elkaar.
- We doen elkaar geen pijn. Problemen lossen we op door met elkaar te praten.
- Iedereen is zuinig op het materiaal en de omgeving. We zitten niet aan de spullen van een ander als die ander dat niet wil
- Zien we pesten bij een ander of bij onszelf dan moeten we dit vertellen

Elke maand staat op schoolniveau een regel centraal. In alle klassen wordt er extra aandacht aan deze regel gegeven en in de school wordt deze regel op verschillende plaatsen zichtbaar gemaakt.

Zo laten we zien dat sociale veiligheid en omgang met elkaar iets is wat in de hele school belangrijk is, en waar de kinderen zelf ook verantwoordelijkheid voor dragen.

Klassenafspraken

Aan het begin van het jaar worden er in elke klas groepsregels opgesteld (in de onderbouw met pictogrammen). Hierbij worden de leerlingen actief betrokken, zodat het regels van de kinderen zelf worden. Deze regels krijgen een plekje in de groep en alle kinderen zetten hier hun naam of handtekening bij. Hiermee beloven ze dat ze zich aan de afspraken zullen houden.

Een regelmatige evaluatie is nodig om de regels levend te houden en laat kinderen zien dat de leerkracht wezenlijk belang hecht aan de omgang met elkaar.

Deze regels worden gecommuniceerd met de leerkracht van de volgende groep. In de nieuwe groep worden de regels weer besproken en waar nodig aangepast.

In de eerste groepsbrief worden deze aangepaste regels gecommuniceerd naar ouders.

Bewustwording

Om gedrag te veranderen is het stellen van regels niet voldoende. Het is ook noodzakelijk dat kinderen informatie krijgen over pesten. Ze moeten leren wat het verschil is tussen plagen en pesten. Ze moeten beseffen wat de gevolgen (kunnen) zijn van pesten, welke verschillende rollen er zijn in peestsituaties en hoe

pesten voorkomen kan worden. Belangrijk hierbij is dat leerlingen leren om op een goede manier met elkaar te communiceren, ook bij problemen.

De rol van de leerkracht is daarbij cruciaal. In de lessen (Leefstijl) en gesprekken laat de leerkracht deze dingen naar voren komen.

IKOS

Vanaf groep 6 neemt de kans op pestgedrag toe.

Elk jaar krijgt groep 6 klassikaal training voor sociale vaardigheden van IKOS. Zo mogelijk aan het begin van het schooljaar.

We besteden dan ook aandacht aan meidenvenijn.

3. WAT IS PESTEN?

Een persoon wordt getreiterd of gepest als hij of zij herhaaldelijk blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meer personen.

Bij negatieve handelingen gaat het om met opzet benadelen, schade berokkenen of last veroorzaken. Dit kan op de volgende manieren:

- Verbaal (dreigen, spotten, sarren, schelden)
- Fysiek (slaan, schoppen, knijpen, vasthouden)
- Non-verbaal (gezichten trekken, gebaren maken)
- Negeren (uitsluiten, niet op ingaan, niet serieus nemen)

Er is altijd sprake van een krachtsverschil (fysiek en/of mentaal) tussen de pester en de gepeste.

4. VIJF-SPORENAANPAK

We handelen we volgens de zogenaamde 'vijf-sporenaanpak'. Daarbij wordt hulp gegeven aan:

1. het gepeste kind,
2. maar ook aan de pester,
3. de zwijgende middengroep,
4. de ouders
5. en de school.

1. Steun bieden aan het gepeste kind

Als een leerling gepest wordt, is het erg belangrijk om **zo snel mogelijk te reageren**. Het is erg belangrijk dat de leerling zelf vertelt wat er gebeurt en hoe zij of hij daar last van heeft. De leerling kan het beste inzicht geven in de details over het pesten: op welk moment, wie doet het, waar gebeurt het en hoe vaak enz. In het gesprek kan veel duidelijk worden over de verhoudingen in de groep.

In het gesprek moet naar voren komen dat pesten niet getolereerd wordt én dat men bereid is om te helpen.

Met het kind worden mogelijke oplossingen besproken, waar de leerkracht en de leerlingen samen aan gaan werken. De leerkracht zorgt voor vervolgesprekken.

2. Steun bieden aan de pester

De leerkracht is in de bres gesprongen voor de gepeste, maar heeft het welzijn van beiden op het oog. Ook de pester heeft steun nodig.

De leerkracht bespreekt met het kind wat pesten voor een ander betekent. De leerkracht helpt het kind om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen en om zich aan regels en afspraken te houden. Voor het kind moet duidelijk zijn wat de leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen. Stel grenzen en verbindt daar consequenties aan.

3. De middengroep (de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem

Omdat bij pesten de hele groep betrokken is, kan de leerkracht er niet omheen de groepsprocessen in de klas aan te pakken. De leerkracht geeft klassikaal aandacht aan het probleem.

In het gesprek komt naar voren wat het probleem is en wat hun eigen rol daarbij is. Ook komen mogelijke oplossingen naar voren en wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.

De gepeste leerling moet goed op de hoogte zijn van de plannen van de leerkracht. De leerkracht moet de gepeste zelf laten kiezen of hij/zij bij het klassengesprek wil zijn. De gepeste leerling verkeert in de meest kwetsbare positie. Voor de klas is het makkelijk om haar gelijk te krijgen ("hij lokt het zelf uit..."), waarop de gepeste leerling geen weerwoord heeft. Dit moet voorkomen worden.

Na het gesprek kan de leerkracht de gepeste leerling even apart nemen om na te gaan hoe hij het ervaren heeft, of – wanneer deze er niet bij is geweest- om te vertellen hoe het gesprek met de klas verlopen is. De periode daarna is er blijvend aandacht voor het probleem, ook in de sociale vaardigheidslessen.

4. De ouders van het gepeste en van het pestende kind steunen

We geven ouders informatie en advies over pesten en de manieren waarop pesten aangepakt kan worden middels ouderavonden, folders, gesprekken en door hen te betrekken bij ons pestprotocol en onze groepsregels.

We nemen ouders die zich zorgen maken over pesten serieus.

We brengen ouders (al bij de eerste signalen) op de hoogte van pestsituaties.

Het probleem wordt in samenwerking tussen school en ouders aangepakt. Zowel op school als vanuit de thuissituatie is er eenzelfde aanpak. Ook onderweg van school naar huis gelden de afspraken, waar we als ouders en school de kinderen op kunnen aanspreken.

Van de gesprekken met ouders en de gemaakte afspraken wordt een verslag gemaakt en een kopie daarvan aan ouders gegeven.

Waar nodig worden ouders geadviseerd over deskundige hulp voor hun kind, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining, bijvoorbeeld intraverte.

5. De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school neemt stelling tegen het pesten zoals verwoord in de uitgangspunten van dit pestprotocol.

De school zorgt dat de directie en de leerkrachten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school, door informatiebijeenkomsten, vergaderingen over dit onderwerp en literatuur.

De school zorgt er voor dat leerlingen, leerlingenraad, ouders, MR, oudercommissie, en BSO betrokken worden bij de uitvoering van het pestprotocol. Het pestprotocol heeft een plek in de schoolgids.

De leerkrachten houden in het HGW groepsoverzicht en Parnassys (leerlingvolgsysteem) bij als er pestsituaties hebben voorgedaan en wat de verhoudingen in de groep zijn. Dit wordt besproken in de overdracht naar de volgende groep.

5. STAPPENPLAN BIJ PESTSITUATIES

Op het moment dat een leerling, ouder of leerkracht melding maakt van pestgedrag, treden de volgende stappen in werking:

Stap 1

De leerkracht heeft afzonderlijk een gesprek met de leerling die gepest is en met de pester. De situatie wordt zo concreet mogelijk omschreven. Daarin worden ook eventuele voorvallen uit het recente verleden meegenomen. Op basis hiervan schat de leerkracht de situatie in. Indien wenselijk kan de leerkracht de IB-er op de hoogte stellen. Het team wordt zo nodig op de hoogte gebracht van het pestgedrag in verband met toezicht op het plein.

Stap 2

De leerkracht zorgt voor een conflictgesprek tussen pester en gepeste. Het conflictgesprek kan worden aangegaan wanneer er aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- De gepeste leerling moet zich voldoende beschermd voelen
- De leerkracht weet dat hij na het conflictgesprek voldoende mogelijkheden heeft om het onderlinge gedrag in de gaten te houden
- De leerlingen weten beiden wat de bedoeling is van het gesprek: "Ik wil met jullie samen praten, omdat er een groot probleem is, wat we willen oplossen"
- Er is voldoende tijd om te praten

In het gesprek vraagt de leerkracht beide partijen om oplossingen. Wanneer er geen bevredigend resultaat is, maakt de leerkracht een vervolgspraak.

Van het conflictgesprek wordt er een verslag gemaakt, dat ook naar ouders van pester en gepeste gestuurd wordt. Er vindt regelmatig evaluatie plaats tussen leerkracht en leerlingen. In het begin wekelijks en bij positieve resultaten kan dit afgebouwd worden.

Stap 3

De leerkracht neemt contact op met de ouders van het gepeste kind en de pester en bespreekt met hen de situatie en de afspraken die gemaakt zijn. Aan ouders wordt gevraagd om medewerking om het probleem op te lossen. Met ouders is er de periode daarna ook contact om het verloop te bespreken.

Stap 4

Als het pestgedrag na de eerste evaluatie niet is gestopt, kan de pester sancties opgelegd krijgen, zoals nablijven, uitsluiten van bepaalde activiteiten (pauze, gym, afhankelijk van wanneer het probleem zich voordoet), of een schriftelijke opdracht. Er is hierover contact met de ouders en de IB-er. Alle sancties en afspraken worden schriftelijk vastgelegd. Wanneer een kind een ernstige overtreding maakt, vult hij bij de directeur het 'Sorryblad' in. Hierop omschrijft de leerling wat er fout is gegaan en hoe hij het de volgende keer beter kan doen. Dit blad wordt door ouders en leerkracht ondertekend.

Stap 5

Bij aanhoudend pestgedrag kan in samenspraak met ouders deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de GGD (afdeling JGZ of KEC (kennis expertisecentrum), of CJG Putten. De intern begeleider en/of de contactpersoon vertrouwenszaken blijft betrokken en coördineert.

Stap 6

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling (tijdelijk) in een andere groep te plaatsen, binnen de school. In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. (zie schoolgids).

6. STAPPENPLAN VOOR OUDERS EN KINDEREN

Stap 1

Op het moment dat kinderen of ouders pesten signaleren, melden ze dit bij de groepsleerkracht. Bij deze melding geeft de ouder/het kind aan wat er precies is gebeurd en welke andere gegevens en/of gebeurtenissen hierbij een rol spelen. Het stappenplan zoals beschreven bij E treedt dan in werking.

Stap 2

De groepsleerkracht neemt initiatief voor terugkoppeling. Wanneer er onvoldoende effect op de aanpak is, geeft de ouder/het kind dit aan bij de groepsleerkracht.

Stap 3

Wanneer de ouder/het kind onvoldoende gehoor vindt bij de groepsleerkracht, kan de ouder het probleem voorleggen bij de intern begeleider (Lyda Sterk voor groep 3-4 en Tineke Schaap voor groep 1-2 en 5-8). De intern begeleider zal dan in samenspraak met de directeur, ouder en groepsleerkracht met een plan komen om het pesten aan te pakken, volgens de stappen omschreven bij E.

Extra informatie

- Links met informatie over pesten:

http://www.voo.nl/pagina/ouders/kenniscentrum1/over_pesten

www.pestweb.nl

[http://www.cjg.nl/puber/opvoeding-en-gedrag/lastig-](http://www.cjg.nl/puber/opvoeding-en-gedrag/lastig-gedrag/pesten/cyberpesten?gclid=CM7yItzA6boCFYZa3god3GkAWA)

[gedrag/pesten/cyberpesten?gclid=CM7yItzA6boCFYZa3god3GkAWA](http://www.cjg.nl/puber/opvoeding-en-gedrag/lastig-gedrag/pesten/cyberpesten?gclid=CM7yItzA6boCFYZa3god3GkAWA)

- Brochures van de GGD:
 - 'Pesten op school – hoe ga je er mee om?'
 - 'Nergens meer veilig. Digitaal pesten, wat is het en hoe ga je ermee om?'
- Leskisten van de GGD:
 - Leskist Pesten voor groep 1 t/m 8
 - Leskist Digitaal pesten en internetgedrag – BAO – bb

Bijlage: Protocol cyberpesten groep 6 t/m 8

Vormen van cyberpesten

(Anonieme) berichten versturen via Whatsapp, MSN en SMS, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping, en het versturen van een e-mail bom. 20% van de leerlingen heeft te maken met cyberpesten.

Effecten

De effecten van cyberpesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

Verantwoordelijkheid van de school

De leerkracht wil een sfeer creëren in de groep zodat de leerlingen zich veilig voelen, zodat problemen bespreekbaar zijn. Soms gebeurt pesten buiten de school. Toch heeft de school er veel last van. Het ruziën en pesten gaat op school door. Schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. Pesten heeft effect op het schoolklimaat.

Hoe doen we dat?

- Leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten.
- Afspreken van internetgedrag en samen met de leerlingen regels maken
- Pesten bespreekbaar maken in de klas en leerlingen elkaar daarop laten aanspreken. Voor leerlingen: Tips tegen digitaal pesten.
- Sancties van het pestprotocol consequent toepassen.
- In de schoolgids vermelden dat mobiele telefoons op school niet gebruikt mogen worden. Wanneer dit wel gesignaleerd wordt, worden ze in beslag genomen door de leerkracht tot het einde van de dag.
- Opleiden van medewerkers in de school (ook onderwijsondersteunend personeel) is noodzakelijk. Een studiemiddag zorgt dat medewerkers up to date met hun kennis zijn.
- Ouders zo mogelijk informeren door een ouderavond. Ouders zijn in het algemeen niet goed op de hoogte van wat hun kind op internet doet. Alleen door met de ouders samen te werken is cyberpesten aan te pakken.
- De leerlingen krijgen in groep 7 en 8 lessen Mediawijsheid.

Voorbeeld: Over een leerling wordt geroddeld via chat:

- Geef steun en luister naar de leerling.
- Adviseer de leerling berichten te bewaren en op te slaan.
- Probeer de dader te achterhalen via systeembeheerder en slachtoffer.
- Neem contact met de ouders op
- Spreek de pesters aan.
- Voer eventueel een klassengesprek.
- Probeer de dader op te sporen. Soms is de identiteit van de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Je gebruikt daarvoor de zogenaamde logfiles van de school-server (centrale computer). Vanzelfsprekend heb je daar wel (technische) ondersteuning van een ICT-coördinator, systeembeheerder, en/of externe beheerder voor nodig.
- Ga na wanneer het bericht verstuurd is en welke klas op dat moment gebruik maakte van de computers. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd. Soms is het niet mogelijk een dader te achterhalen en zit er niets anders op dan het effect te minimaliseren. Dat kan het beste door het slachtoffer op het hart te drukken niet te reageren op haatmail of andere ongewenste berichten.

Blokken van afzenders

Sommige programma's hebben de mogelijkheid om specifieke afzenders te blokkeren. Verwijs ouders naar onderstaande websites voor meer informatie. Op den duur loont het wellicht de moeite de leerling een nieuw mailadres te geven. Vertel je leerlingen dat ze altijd heel voorzichtig moeten zijn met het doorgeven van hun mailadres aan anderen.

Cyberpesten is strafbaar

Er zijn verschillende vormen van cyberpesten die strafbaar zijn. Daar kun je meer over lezen op www.pestweb.nl. Leerlingen realiseren zich dat vaak niet. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld.

Informatieve websites over digitaal pesten:

http://www.cjg.nl/puber/opvoeding-en-gedrag/lastig-gedrag/pesten/cyberpesten?gclid=CJzalM_78roCFc1V3god8XQAeg

www.dekinderconsument.nl

www.iksurfveilig.nl

www.internetsoa.nl
www.i-respect.nl

Vastgesteld: mei 2014

Elke 5 jaar wordt dit pestprotocol geëvalueerd binnen school, ouders en kinderen en zo nodig aangepast.

Evaluatie: 2019. De veiligheidsmonitoring geeft geen reden tot aanpassing van het document.